

Порядок надання авторизації АЕО

Анастасія Тертична

*здобувач освітньої програми «Митний контроль»,
ВНЗ «Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця»,
м. Харків, Україна,
e-mail: asia04002@gmail.com,
ORCID: 0009-0008-7113-7369*

Олексій Найденко

*к.е.н., доцент, доцент кафедри митної справи і фінансових послуг,
ВНЗ «Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця»,
м. Харків, Україна,
e-mail: oleksii.naidenko@hneu.net,
ORCID: 0000-0003-0638-3965*

Авторизований економічний оператор (АЕО) – це особливий статус, який засвідчує високий ступінь довіри митниці до суб'єкта господарювання. Концепція АЕО заснована на стандартах безпеки Всесвітньої митної організації та орієнтована на дві мети: сприяння імпортерам і підвищення безпеки міжнародних поставок.

Статус АЕО надає суб'єкту господарювання користуватися перевагами та спрощеннями при митному оформленні, такими як першочерговість виконання митних формальностей, спрощена процедура декларування тощо.

Згідно з ст. 12 Митного кодексу України статус авторизованого економічного оператора отримує підприємство, що виконує будь-яку роль в міжнародному ланцюзі постачання товарів (виробник, експортер, імпортер, митний представник, перевізник, експедитор, утримувач складу) та отримало авторизацію відповідно до вимог Кодексу [1].

Для початку суб'єкту господарювання необхідно обрати тип авторизації, а саме:

- про надання права на застосування спрощень (АЕО-С);
- про підтвердження безпеки та надійності (АЕО-Б).

Підприємство має можливість самостійно обрати тип авторизації або одночасно мати авторизації обох типів. Суб'єкт господарювання, який отримав авторизацію АЕО-С, має право користуватися такими перевагами:

- виконання митних формальностей в першочерговому порядку;
- зменшення автоматизованою системою управління ризиками форм та обсягів митного контролю під час здійснення митного оформлення;
- використання спеціально визначеної (за наявності) смуги руху в пункті пропуску через державний кордон України для переміщення автомобільних транспортних засобів комерційного призначення;
використання національного логотипа АЕО.

Суб'єкт господарювання, який отримав авторизацію АЕО-Б, окрім вищезгаданих переваг, може отримувати від митного органу повідомлення про те, що відповідні товари і транспортні засоби комерційного призначення на

основі результатів аналізу ризиків за загальною декларацією прибуття обрано для проведення митного огляду в пункті пропуску через державний кордон України до моменту їх переміщення через митний кордон України.

Залежно від обраного типу авторизації суб'єкти господарювання повинні проаналізувати власні внутрішні процеси та процедури для визначення можливості відповідати критеріям надання авторизації АЕО. Основними критеріями є [2]:

- дотримання вимог митного і податкового законодавства України, відсутність фактів притягнення до кримінальної відповідальності;
- належна система ведення бухгалтерського обліку, комерційної та транспортної документації;
- стійкий фінансовий стан;
- забезпечення практичних стандартів компетенції або професійної кваліфікації відповідальної посадової особи підприємства;
- дотримання стандартів безпеки та надійності.

Критерій щодо забезпечення практичних стандартів компетенції застосовується лише для авторизації типу АЕО-С. Для авторизації типу АЕО-Б додатково необхідно проаналізувати питання безпеки та надійності.

Кабінет Міністрів України розробив анкету самооцінки підприємства, яка є інструментом для самодіагностики суб'єкта господарювання [2]. Підготовчий етап, залежно діяльності підприємства, може зайняти до декількох місяців.

Далі суб'єкт господарювання подає до Держмитслужби заяву про надання авторизації та анкету самооцінки. Підприємство має право подавати документи в електронному (Єдиний державний інформаційний веб-портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі») або паперовому вигляді. Згідно з п. 2 ст. 195 Митного кодексу України митні органи здійснюють попередній розгляд документів щодо авторизації АЕО протягом 30 днів. Якщо митним органом встановлено дотримання умов, необхідних для прийняття заяви до розгляду, то розпочинається етап проведення оцінки відповідності [1].

Оцінку відповідності проводить Комісія з оцінки відповідності. До складу включаються посадові особи митних органів, які успішно пройшли спеціальний курс з оцінки відповідності підприємств відповідним критеріям та/або умовам надання авторизації. Згідно з Митним кодексом України оцінка відповідності щодо авторизації АЕО триває 120 днів [1].

Комісія з оцінки відповідності буде здійснювати перевірку відповідності підприємства критеріям надання авторизації АЕО з використанням алгоритму оцінки відповідності. Завданням посадових осіб митних органів є отримання відповідей на питання, які зазначені в алгоритмі. Комісія може проводити тестові перевірки операцій, подавати запит на внутрішні документи відвідування приміщень та об'єктів підприємства тощо. За результатами оцінювання, за кожним критерієм надання авторизації АЕО виставляється оцінка «відповідає» або «не відповідає».

Підприємство, яке успішно пройшло процедуру оцінки відповідності,

отримує авторизацію АЕО. Про це Держмитслужба повідомляє шляхом направлення підприємству копії відповідного наказу, заповненої авторизації АЕО та вносить відомості до Єдиного державного реєстру авторизованих економічних операторів. Після отримання авторизації АЕО підприємство має право користуватися перевагами та отримати авторизації на застосування спрощень. Згідно з ст. 12 Митного кодексу України суб'єкти господарювання мають право на застосовування таких спрощення [1]:

- загальна гарантія;
- загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 50 відсотків;
- загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 70 відсотків;
- звільнення від гарантії;
- самостійне накладання пломб спеціального типу;
- процедура спрощеного декларування;
- процедура випуску за місцезнаходженням.

Отже, запровадження в Україні інституту авторизованого економічного оператора сприяє наближенню митного законодавства України до європейських стандартів. Це спрощує та полегшує міжнародну торгівлю, забезпечує участь українських АЕО у формуванні безпечних ланцюгів постачання товарів та підвищує їх конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. На 14.04.2024 рік з Єдиного державного реєстру авторизованих економічних операторів відомо, що 35 підприємств отримало авторизації АЕО [3].

Ключові слова: авторизований економічний оператор, міжнародна торгівля, оцінка відповідності.

Список використаних джерел

1. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
2. Деякі питання реалізації положень Митного кодексу України щодо надання авторизацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 р. № 1092. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1092-2022-%D0%BF#Text>.
3. Єдиний державний реєстр авторизованих економічних операторів : веб-портал. URL: <https://cabinet.customs.gov.ua/aeopubliclist>.